

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

52. Decisio Sacrae Rotae Romanae coram R. P. D. Corrado, in causa
Barcinonen. Exemptionis. Mercurii 13. Iunii 1646.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

nuarij 1597. coram Giffo, & sequitur Paris. de resign. benefic. lib. 6. q. 2. n. 144. Garz. de benef. p. 1. c. 5. n. 417. & segg.

4. Neque obstat vnicum resignatarij fundamentum deductum ex clausula non alias aliter, nec alio modo, quae conditionem, & sic formam importat, adeo vt respectu indiuiduitatis eiusdem formae non possit partim valere, & partim non, iuxta doctrinam Roman. cons. 66. num. 2. & in terminis huius clausulae, quod pensio nulla in obolo, sit nulla in totum firmavit Rota in dec. 446. n. 5. & 626. n. 5. part. 1. diuers. nec esse reducibilem ob formam, & indiuiduitatem dictae clausulae fuit pluries resolutum, vt penes Archill. dec. 12. de pensio. qua est etiam impressa lib. 1. part. 3. diuers. dec. 70. & in Casaragustana pensiois 26. Iunij 1566. coram Grato, in Tolerana pensiois 28. Ianuarij 1591. coram Giffo, in Auetina pensiois 4. Decembris 1600. coram Millino, & in Vincentina pensiois 21. Maij 1610. coram bon. mem. Piruano in recent. p. 2. dec. 286. n. 2. Buratt. dec. 437. n. 5. & plures cumulat Adden. ad eund. dec. 309. nu. 8. Garzias de benefic. part. 1. c. 5. n. 422.

5. Quia Domini considerabant, quod clausula non alias, aliter, &c. non erat simpliciter apposta pure, ac precise certae determinatae quantitatis, & summae pensiois, vt in decisionibus mox allegatis, sed erat limitata ex illis verbis subsequentijs, etiam si qualibet rata pensiois huiusmodi ad duas ex tribus partibus fructuum annuatim ascendat, illas tamen non excedat, quae quidem verba limitant & coarctant antecedentia. Ita tamen ff. S. Trebell. l. ubi adhuc, vers. ita tamen. C. de iure dotium. Memoch. cons. 146. num. 8. Rot. in recent. decij. 709. num. 8. part. 1. & decij. 294. n. 6. part. 2. & dec. 194. n. 55. part. 5. idem ab eisdem verbis vltimo loco relatis, clausula non alias congruam admittit, & recipit interpretationem, & restrictionem ad eandem duas partes fructuum, & summam illis congruentem, iuxta theoricam, Bald. in l. fin. n. 6. C. de contrab. empri. cum alijs relatis per Roland. cons. 61. n. 34. & segg. lib. 2. & ita distinguendo firmat Rota in Spoletana pensiois 24. Ianuarij 1622. coram Vhaldo quae est in rec. dec. 342. n. 12. part. 4. tom. 2.

6. Vterius dixerunt Domini clausulam, non alias, aliter, nec alio modo respicere in casu proposito fauorem, & commodam Cardinalis resignantis dumtaxat ob illa verba sibi pensioem annuam, quae sunt personalissima, gloss. in l. 2. vbi ob sibi. C. de praeser. 30. vel. 40. ann. Greg. dec. 516. n. 7. tum etiam quia dicta clausula posset forsitan operari totalem pensiois, & resignationis beneficij annullationem, si resignans ita veller intendendo regressum ad beneficium resignatum, sin autem malit eam reducere ad duas ex tribus partibus fructuum, iuxta litterarum Apostolicarum continentiam, vtique audiendus est, ne retorqueatur in odium, quod eius fauore inductum est. l. 2. & 3. ff. de lege commiss. & in terminis nostris firmavit Rota apud Cassad. dec. 4. per tot. de locato. & decij. 4. num. 2. de pens. & eleganter in rec. dec. 119. n. 6. part. 4.

7. Nec ad sustinendam huiusmodi pensioem deficit consensus Summi Pontificis, qui cum Cardinali resignanti, ne nimium dispendium ex resignatione, patereur pensioem scilicet 1800. super fructibus Praepositurae admittit, tanto magis pensioem minoris quantitatis admisisset videlicet limitatam ad duas ex tribus, partibus Crescent. A. decij. 17. n. 3. de rescripti. & in Salamantina pensiois 26. Maij 1593. coram Giffo, & in Metropolitana pensiois 17. Maij 1596. coram Orano impressis per Garz. de benef. part. 1. cap. 5. num. 24. & seq. nec vltimum ex hoc inferitur resignatario praedictum, dum beneficium vult retinere, non dimittere.

8. Cum itaque pensio praedicta scilicet 1800. praesupposito excessu non fuerit a principio nulla, sed reducibilis ad duas ex tribus partibus, vt visum est, & litterae Apostolicae hoc id verbis expriment, nec vnquam fuerit a resignatario impugnata viuente Cardinale resignante,

Tom. VIII.

a quo demum fuit translata pro summa scilicet 950. non excedente valore duarum ex tribus partibus reddituum Praepositurae, & hodie pensio sit ad longum minorem summam redacta ob mortem plurium translatorum quibus etiam fuit spatium multorum annorum absque controuersa a resignatario perfoluta, propterea neque est locus vlli reductioni cum excessus non adit, ideoque pro summa in translatione contenta sustinetur. Rot. dec. 53. sub num. 2. vbi sic ratio cum num. 4. penes Man. & in rec. dec. 39. n. 36. p. 5.

Et ita fuit conclusum pro Translatarijs vtraque parte informante, &c.

DECISIO LII.

Sacrae Rotae Romanae coram R. P. D. Corrado.

In causa Barcinonensium. Exemptionis.

Mercurij 13. Ianij 1646.

§. 1. **P**lures antea actis temporibus indictae fuerunt ex varijs contingebis causis gabellae per Rectores, seu Consiliarios Insignis Ciuitatis Barchinon. ad id (vt praesupponitur) facultatem habentes super grano, vino, oleo, panno, & alijs rebus humano vsui necessarijs, quae inuehantur, & extrahuntur ab eadem Ciuitate in ipso ingressu, vel egressu soluenda, quatuor occasione exorta controuersia inter Episcopum, & Capitulum ex vna, & Consiliarios d. Ciuitatis ex altera parte, fuerunt terminatae mediante laudo bon. mem. Archiepiscopi Taraconen. & Ferrarij de Minoriscia Ciuis Barchinon. ab ipsis partibus electorum, huiusmodi redacta causa ad duo genera rerum, sine bonorum, quae illi appellarunt separabilia, ea scilicet quae penes ipsos Ecclesiasticos essent alienis non commixta, & inseparabilia, id est ea, quae per Mercatores, vel alios eorum Dominos omnibus promiscue venialia inferebantur, in quorum introductione separari non poterat pars Ecclesiasticorum vsui futura, & proinde immunitas, a parte laicorum, declararunt ab Ecclesiasticis personis non soluendas gabellas tunc impositas pro bonis separabilibus, pro alijs autem inseparabilibus eisdem est restituendum circa initium cuiuslibet mensis quicquid soluisse constaret ex notis per eos exhibendis iuramento firmatis iuxta formam praescriptam in d. laudo, quod fuit prolatum de anno 1338 die 5. Iulij & a partibus emologatum, vt apparet ex publico Instrumento recepto per Raymundum Ferrarium Notarium Barchinon. Deinde successiujs temporibus eandem & aliarum forte super indictarum impulsu, excitatis iterum contentionibus inter Clerum, & Consiliarios, & causa commissa per sanct. mem. Clem. VIII. de anno 1603. bon. mem. Coccin. & rufus de anno 1635. per sanct. mem. Urb. VIII. coram eo fuit resolutum die 20. Iunij 1636. Ecclesiasticos esse immunes a solutione huiusmodi gabellarum tam respectu bonorum (vt praefertur) separabilium quam etiam inseparabilium, horum tamen ratione placuit Dominis Praxis relata per Azor. instit. moral. p. 2. lib. 9. c. 11. in §. quinquim priuilegium. vers. in dubium vocatur, & c. quatenus Cleri consensu recepta, & a Summo Pontifice fuisset approbata. Addito quod si inter Ecclesiasticos & Officiales Ciuitatis aliqua suborirentur difficultates, vel occasione rerum quae introducuntur, seu extrahuntur, vel retributionis scienda iuxta elatam praxim, haec iuramento Ecclesiastici coram proprio Iudice praestando terminentur, vt legitur in decisione impressa inter rec. p. 7. dec. 110. iuxta cuius tenorem cum iniretur pro parte Capituli sententiam proferri, informantes pro Ciuitate petierunt iterum audiri, quare denud causa proposita, primum super Remissoria petita pro parte Ciuitatis ad probandas causas impositionis dd. Gabellarum,

Z. 3. &

& consuetudinem immemorabilem illas exigendi, & mox ita iubentibus Dominis super negotio principali, eaque mature discussa steterunt in sacris.

2. Quia inconcussum est fundamentum immunitatis Clericorum, & personarum Ecclesiasticarum ab huiusmodi gabellis per seculares potestates indictis; probatur enim cum Divini, tum humani iuris auctoritate, ut habetur *Genes. c. 47. & Esdr. lib. 1. c. 7. propè fin. vers. vobis quoque notum facimus. & c. in Concil. Lateranens. sub Alex. III. c. 19. relap. in c. non minus. ibi, qui f. g. s. Divina notitiam non habebat, & c. & in alio Concil. general. Lateranens. sub Innocent. III. c. 46. in cap. adversus. ex. v. de immunit. Eccles. c. 1. eod. tit. in 6. cap. quamquam ibi, cum igitur Ecclesia Ecclesiasticæ æque personarum, ac res ipsarum, non solum iure humano, quinimo, & Divino a secularium personarum exactionibus sint immunes, & c. ibique gloss. in verb. Divino, de censibus, eod. lib. Clem. present. eod. tit. Clem. unic. de immunit. Eccles. & in sac. Trid. Concil. sess. 25. de reformat. c. 20. ibi, Dei ordinatione, & Canonicis sanctionibus constituta, & c. quod etiam agnoverunt Imperatores in 1. sancimus. C. de sacrosanct. Eccles. & in auct. item nulla Communitas. C. de Episcop. & Cler. lo. Lup. in tract. de lib. Eccles. q. 2. per tot. & laïe Azor. instit. moral. part. 1. lib. 5. c. 12. in princ. & col. 3. vers. ego profecto, ac per tot. & bene explicat Cardin. Bellarm. in controversiar. tom. 2. controu. 2. lib. 1. c. 18. de Clericis, & c. in quarta, & quinta propositione. Suarez ad reg. Angl. lib. 4. c. 9. Alter. de censur. to. 1. lib. 5. disp. 16. c. 2. Ioan. Gutierrez de Gabell. q. 92. art. 8. vers. sed qui accuratè, & segg. & probavit Rot. in Valentin. Gabell. 9. Decembris 1598. coram bon. memor. Oran. & in Brundofin. Gabell. 13. Februarij 1604. coram bon. mem. Pen. in recent. dec. 42. part. 4. & latius in Alben. Gabell. seu onerum 28. Junij 1630. coram bon. mem. Merlin. dec. 339. part. 6. vbi alij referuntur.*

3. Quæ sanè conclusio procedit etiam si huiusmodi Gabellæ fuissent impostæ ex adductis causis refectionis murorum, pontium, viarum, ac portus d. Civitatis, aliisque commune beneficium Clericorum æquè, ac laicorum incolentium præferentibus, nam hæc quidem deficientibus ipsorum laicorum facultatibus prodesse possunt ad obtinendum Episcopi, ac totius Cleri consensum, & Summi Pontificis approbationem, non autem, ut illas propria auctoritate ab Ecclesiasticis personis exigere valeant, ut deciditur d. cap. non minus, ibique gloss. in vers. tantam necessitatem, & in d. cap. adversus. ex. de immunit. Eccles. Surd. conf. 301. sub n. 66. vers. stantibus prædictis, & segg. Rot. in d. Valentin. Gabell. in §. proinde articulatæ communis necessitas, & c. & in d. Brundofin. Gabell. sub num. 2. vers. & ista conclusio, & segg. Gutierrez de Gabell. d. q. 92. sub n. 41. vers. lo secundo, & segg. & n. 47. vers. præterea. & in specie declarat Azor. instit. moral. tom. 2. lib. 9. c. 11. in quinto privilegio, d. §. in dubium vocatur, vers. nec valet. Alter. de censur. Eccles. tom. 1. lib. 5. disp. 19. c. 6. in §. quarta dubitatio, ad fin. vers. nec valet, modern. Rom. disp. ep. 390. n. 17. vers. neque debet iurare, & segg. per tot. & alij relati per Leon. in thesaur. for. Eccles. part. 3. c. 7. a n. 123. vers. quid autem si imponatur onus, & per Carpl. de Grassi. de effect. Clericat. effect. 3. n. 205. vers. ego vero, & num. 229. vers. secundum requisitum est, & segg. a n. 247. vers. & quando hæc omnia non interuenissent, & c.

4. Denique procedit, esto quoddam longissimo tempore fuissent exactæ ab Ecclesiasticis, quia nullo temporis etiam immemorabilis spatio ius hoc laicis acquiri potuit in Ecclesiasticos, ac eorum bona in gravamen & perniciem Ecclesiasticæ libertatis, idè quæ merito quæcumque consuetudo, in hac materia expressè reprobatur, tanquam iniqua & irrationabilis, in cap. novèrit, ex. de sent. excomm. & in d. cap. quamquam, in §. cum igitur vers. volentes. ibi contraria consuetudine quorundam

quæcumque dicenda est corruptela veritas non obstante de censibus, in 6. & in Auct. in. cass. & irrita, C. de sacrosanct. Eccles. quorum Canonum dispositio fuit repetita in Bulla Cæm. Domini, in §. 18. vbi in §. 15. damnatur etiam verbis expressis quævis consuetudo per quam tollitur, seu in aliquo leditur, vel deprimitur, aut alias quovis modo restringitur libertas Ecclesiastica, & infr. in §. 25. non obstantibus, & c. specialiter derogatur quibusvis privilegiis & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, & præscriptionibus quantumcumque longissimis, quibus aliàs à dispositis in dicta Bulla quovis se tueri posset, ut ibi legitur, licet ad tollendam seu impediendam immemorabilem sufficiat, quod per Sacros Canones quævis consuetudo fuerit tanquam improba, ac irrationabilis, in hac materia reprobata, in cap. Clerici, in vers. & in casu isto, ex. de iudi. & late probavit Rot. in Cracovien. iur. legend. 21. Maij 1627. coram bon. mem. Cocino, in recent. decis. 71. per tot. §. confirmata dec. 265. ead. part. & alios referat Martini. resol. 101. in 6. vers. secundò limita, & seg. lib. 2. Ad. ad decis. bon. mem. Burat. 435. n. 13. & seg. vers. pro bonorum opinionum concordia, & in nostris terminis plene probat Surd. d. conf. 301. sub nu. 1. vers. consuetudo verò, & seg. Vgolin. de censur. p. 2. c. 18. §. 1. sub n. 1. vers. postremo, Azor. instit. moral. lib. 5. d. c. 12. §. sed dubitari potest, vers. caeterum, & §. quod verò, Rot. in dicta Valentin. gabell. §. nec magis suffragatur iurati articulatæ immemorabilis consuetudo, Gutierrez de gabell. d. q. 92. num. 56. vers. & coalimantur. Ioan. Franc. Leon. in thesaur. for. Eccles. p. 3. d. c. 7. n. 149. vers. nec ferri valens, & segg. Duard. ad Bull. Cæm. Domini. lib. 2. can. 18. q. 5. sub num. 6. vers. hoc adeo verum est, & q. 30. sub n. 5. vers. vnde decimo ampliatibus, & can. 19. q. 2. n. 20. vers. ad quarum.

5. Nec enim hoc casu ex longissimi ac immemorabilis temporis cursu Cleri consensus, & Sedis Apostolicæ beneplacitum (ut aliàs) præsumi potest.

Tum quia repugnat subiecta materia in qua agitur de re expressè prohibita per Sacros Canones, & indictiva peccati, & in qua ipsa consuetudo est à iure improbata, & raro, ac non nisi ex urgentissimis causis mature cognitis dispensari solet, & propterea talis consensus ex solo cursu temporis non præsumitur, imò neque ex solertia Summi Pontificis, c. 1. de consuetud. in 6. plura enim non innotescunt, vel per patientiam necessitate cogente toleratur, quæ si aucta fuerint in iudicium exigente iustitia, tolerari non debent, ut inquit Innoc. III. in eodem iam dudum. in fin. ex. de præb. ibique gloss. fin. in verb. per patientiam, & c. in fine, quod inde non inducitur approbatio, seu dispensatio, & Rot. in dec. 10. sub n. 4. vers. item quia Papa hoc scivit, de consuetud. in antiq. & penes Pat. dec. 161. sub num. 3. vers. si autem, lib. 11. ac in his terminis fuit responsum in d. Valentin. gabell. coram Oran. in §. nec magis, & in §. unde præsumptus consensus Papa, & d. dec. 11. n. 15. vers. quotiescumque enim, part. 5. recent. ac pluribus probat Surd. d. conf. 301. sub n. 56. vers. tollitur ex prædictis, ac segg. & ita in hoc casu expresse declaratur sanct. mem. Clemens VIII. in Breui exhibito sub dat. 24. Martij 1604. ibi. Caeterum iuribus ambarum partium, in futurum causa cognita à iudicibus competentibus seu ab Apostolica se aliud iudicari, vel ordinari congeritur, malitatenus intendimus præiudicari, & c.

6. Tum quia repetita singulis annis publicatio Bullæ in die Cæm. Domini, siue sub Martino V. sanct. mem. circa annum 1420. ut Sot. Nauar. & Grassi. & alij extimarunt, siue antea, ut sentiunt Vgolin. Filluc. Sotila, Duard. & caeteri recentiores fieri cepta, in qua Summi Pontifices pro tempore impositiones, & consuetudines huiusmodi, etiam immemorabiles (ut dicitur est) expressè damnant, reuocant, & detestantur, oppositæ præsumptioni resistit, illamque protulsi in pedis, ac irritæ recumplit.

terumpit, cum manifestum praeseferat Summorum Pontificum dissentium, & contradictionem, ac remouet malam fidem laicorum. Felinus in cap. cum non licet sub num. 12. vers. quid consideras, de praescrip. Philipp. Prob. in Add. ad Men. in cap. tibi, sub n. 8. vers. illud ramentum, de refe. in 6. Ruin. conf. 37. sub n. 12. vers. nec videtur ob stare, lib. 4. Nau. conf. 1. sub num. 1. vers. ad primam questionem, de fer. Rot. in dist. Valentin. gabell. in §. secundo exploratum est. Garzia de Benef. part. 5. c. 4. sub n. 4. 4. vers. quamuis ego, & sub n. 5. 8. vers. nec refert. Azor. in spit. moral. lib. 5. d. cap. 12. §. quod et d. vers. quamuis nec video, & in §. seq. Ioan. Franc. Leon. d. c. 7. n. 15. 1. vers. & cum Bulla Con. Dom. Ez demum, quia praesumptionem hanc expressè reprobauit, ac reuocauit sanct. memor. Urbanus, in eius Constitutione incip. Romanus Pontifex in sacra Beati Petri Sede constitutus, & c. in §. nec non reliqua omnia, quocumque & qualiacumque, & c. publicata de anno 1641. die 5. Iunij. Praedicta verò fortius procedunt in proposito casu, in quo tam ex gestis de anno 1338. ut praemissum est, quam modernis temporibus constat de dissentio, & contradictione Episcopi, atque Capituli, quo stante praesentia consuetudo siue praescriptio licet ad hunc effectum inutilis ac inefficax induci non potuit, ut fuit consideratum in dist. Valentin. gabell. in §. minus verò, in vers. & venientiam eius ostendit reclamatio, & reuersus ad Pontificem, & c.

7. Neque obstat, quòd pro parte Ciuitatis praetenditur Ecclesiasticos inducentes, vel extrahentes aliquas ex praedictis rebus per seipso, vel medianibus eorum famulis, ac ministris teneri ad effectum euitandi fraudes ea prius denunciare officiali ad id deputato, ab eoque recipere inscriptum vulgò *polisi de franqueza* nuncupatum, cuius vigore exactores prope portas residentes immunen deinde permittant extractionem, vel introductionem, iuxta notata per Bart. & alios Doctores, in l. fin. §. diuus, ff. de publican.

8. Quia fraudibus quidem obuiandum est, sed maxime cauendum, ne dum quis alienis occurrere exquisitis modis intendit, ipse leges fraudem propriam excedens iurisdictionem, reclamatione Sacrorum Canonum interpretationem offendens, non enim sub praetextu euitandatum fraudum licitum est laicis noua onera & seruitutes Ecclesiasticis personis imponere, quibus illa quouis modo impediatur, vel timidiores reddantur in exercitio iuris, ac libertatis in eis competentis, ut in specie respondit Gasp. Calder. inter conf. Anchar. conf. 12. sub num. 2. vers. sed sic circa extraneum, & sub n. 4. vers. praedicta etiam & comprobatur Surt. d. conf. 61. sub num. 4. 5. vers. & non omnes, & seq. ac sub n. 10. vers. & quod non reperitur iure cauum. Quale quidem onus praedictum esse, ratio ipsa comprobatur, & experientia demonstrat, nam officiales illi ex insita quadam eorum muneri asperitate se frequenter quibuscumque reddere solent difficiles, atque molestos, ut habetur in l. quantra, ff. de publican. ut plurimum autem Clericis Ecclesiasticis quae personis, ut refertur in cap. laicos, & in cap. laici 2. 9. 7. & in c. Clericis, ibique gloss. de immunit. Eccles. in 6. & praeter alios tradit Gasp. Cavaler. d. conf. 12. sub n. 4. vers. & in casu isto, ita ut longiori interposita mora, vel iurgijs, ac contentionibus excitatis, introductionem & extractionem, seu impediunt, seu retardant eosque diu fatigatos dimitunt, quod equidem permittendum non est. Censuerunt itaque Domini, satis esse quod Ecclesiastici in ingressu, vel egressu Ciuitatis bona, quae per se, vel eorum famulos, ac ministros introducere & extrahere intendunt, ostendant officiali ibidem residenti, & si oriat inter eos contentio, vel quia ille neget personam Ecclesiasticam, vel bona eius propria, seu praetendat ea esse negotiationi parata. Altera quidem questio ex habitu Ecclesiastico & tonsura quibus incedit deferens bona, vel is cuius nomine defe-

runtur definiri, nam ex illis talis praesumitur, iuxta textum in cap. si iudex laicus, §. item censemus, de sent. excomm. in 6. eoque magis exhibitis literis testimonialibus Ordinarij, quibus praestanda est fides, & post cessationem, ubi notant DD. extr. de prob. Rot. penes bon. mem. Cardin. Seraph. dec. 713. sub n. 1. & Reuerendiss. Vrgellen. dec. 430. sub num. 2. ac bon. mem. Cardin. Cavaler. dec. 483. sub n. 2. Altera verò eiusdem iuramento regulariter terminatur, iuxta glossam in Clem. praesenti, in verb. negotiandi, vers. 4. auem, de censibus, quem ibi sequuntur DD. addentes, quòd in casu quo haec controvertantur, iudex Ecclesiasticus adiri debet, ut ipsam explicant Lap. Abb. & Imol. sub n. 1. vers. iuxta praedicta, & n. 11. Cardin. sub n. 9. vers. quare quare, & vers. se quòd quòd, ac Vital. sub n. 3. 6. vers. concludo. Bertachin. de gabell. part. 7. sub n. 1. 1. vers. status autem, & sub num. 2. 1. vers. nec praterca, Rol. conf. 71. n. 2. 4. vers. vterius aduertendum est, ac segg. lib. 4. Ant. de Nige. in repet. extranag. vnic. de vit. & honest. Cleric. num. 321. vers. & si sit dubium, & alij relati in praedicta antecedenti decis. coram bon. mem. Coccino, in §. remanebat solum, & c.

9. Minus obstat quae tradunt Bart. & DD. in d. §. Diuus, loquentes de denunciatione fienda, & apodiffa recipienda per exemptos, quia non procedunt in Clericis, ac personis Ecclesiasticis, qui laicorum Constitutionibus & edictis ita iubentibus intelliguntur, ut notant communiter Doctores in cap. Ecclesia & S. Mariae, ibique Abb. sub n. 2. 5. vers. sed certam formam, de consuet. & Calder. & alij relati per Surt. d. conf. 302. n. 12. vers. ea enim est, & segg. & Honded. conf. 3. n. 1. 1. vers. primo quia, ac segg. & n. 23. vers. 5. quod, ac segg. lib. 1. Praeterea, aut persona, vel rerum qualitas non reuocatur in dubium, & tunc non est necessaria inscripti petitio, neque receptio, quia notoria est illorum exemptio, ut declarat ibidem Bart. sub n. 1. vers. quaedam sunt, & probat Bertazzol. conf. 191. sub n. 1. vers. Sed nec etiam, lib. 1. Crim. Aut de alterutra dubitari contingit, & tunc cum ad d. Officiale laicum non spectet cognitio, sed ad Iudicem Ecclesiasticum (ut dictum est) ideo nec ab eo recipi debet inscriptum, siue illud vim habeat licentiae, siue attestations prohibita cognitionis, ac iustificacionis, quae hoc casu cotam eo fieri non debet, sicut fieri deberet, quando ageretur cum laicis potestati saeculari subiectis, in quibus terminis loquuntur Bart. & DD. in d. §. Diuus, & Bald. conf. 79. D. auanti di voi, sub n. 4. vers. secundo quartur, lib. 2. Rol. conf. 79. sub n. 89. vers. quantum sit ad aliud caput, & sub n. 9. vers. ista enim res, & seg. lib. 3. Decian. conf. 44. sub n. 112. vers. Sed certum est, & seg. lib. 4. Cephal. conf. 451. sub num. 269. vers. Vnde cum ista distinctio & cognitio & segg. & alij.

10. Praeterea non obstat, quòd respectu rerum, ac bonorum, quae (ut dictum est) appellantur inseparabilia nulla competere possit Ecclesiasticis personis immunitas à gabellis praedictis, quae in ingressu & egressu Ciuitatis exiguntur à mercatoribus, & aliis personis laicis ratione rerum quae inferunt, vel extrahunt in eorum dominio tunc existentium, quidquid de illis inde contingat, siue Ecclesiasticis, siue laicis vendantur, quippe id prouenit ex accidenti, quod considerari non debet, ut plures existimarunt.

12. Nam contraria sententia visa fuit Domini verior, atque tenenda. Primò enim probatur ratione, tum quia laici, quos certum est non posse directe imponere, nec exigere huiusmodi gabellas ab Ecclesiasticis personis ratione rerum quas inducunt, extrahunt, vel emunt in proprios & familiarium vsus, ut decidunt iura supra citata in §. quia inconcussum est fundamentum, & c. hoc sanè pacto illas ab eis per indirectum exigent, mediante persona mercatorum, ac laicorum ipsa bona vendentium, qui onus praedictum in emtores retorquent, & ab eis repetunt cariori pretio vendentes, ita ut re ipsa &

in effectu ab emptore pefidant, vt notat Emil. Ferrer. in annotat. ad Tacit. lib. 3. Annal. sub n. 14. & Lafarr. de gabell. c. 15. sub num. 3. vers. & Ceteris quidem communibus Iuris regulis aduerfatur, & admitti non debet, cap. quanto, extr. de priuileg. cap. faraturum de heret. in 6. cap. cum quid vna via, de reg. iur. eod. lib. l. cum ij §. transactiones & vers. si cum lis §. ff. de transfact. l. scire oportet, §. 1. ff. de iur. & cur. datus ab his, l. Seius, & Agerius, ff. ad leg. Falcid. l. fin. in princ. & §. 1. ff. de usur. rei iudicate, & in proximis terminis de hac ipsa materia loquentes plene probant Gasp. Causal. inter Conf. Anchar. conf. 12. & ibid. Colleg. Bonon. conf. 13. & latius ipse Anchar. conf. 155. per tot. quos sequuntur (reiecta contraria opinione) Felin. in c. Ecclesia Sancta Mariae sub n. 104. vers. Primum exemplum, in fin. extr. de constit. Dec. conf. 48. sub n. 5. vers. 4. vsque ad fin. Laderch. conf. 103. sub n. 9. & 10. vers. 7. Surt. d. conf. 301. n. 75. vers. atque ita, & seq. & n. 80. vers. quare cum seq. & sub n. 86. vers. cum igitur, & vers. praeuere. Menoch. consil. 136. an. 7. vers. primo, ex generali iuris regula, & seqq. Gratian. discip. 390. per tot. Tum quia Ecclesiasticae personae, quae laicorum onera subire non debent eo vtique medio per huiusmodi exactiorem gabellarum eorum ratione iudicatum illa in effectu promittunt cum laicis supportare cogentur, quod expresse prohibuit est, in d. cap. non minus, & in d. cap. aduersus extr. de inmanit. Eccles. cum aliis supra citatis in §. qua sane conclusio proedit.

12. Secundo probatur ex verbis dictae Bullae Censurae Domini in §. 16. ibi. Et diuersis etiam exquisitis modis exigunt, & c. & ibi. Nec non qui per se, vel alios directes vel indirecte praedicta facere, exequi, vel procurare non verentur, & c. vbi specialiter ad rem nostram haec verba ponderat Vgolin. de censur. part. 2. c. 18. §. 1. sub n. 1. vers. sexta officii excommunicatio; hac Ioann. Franc. Leon. in thesaur. for. Eccl. p. 3. c. 7. n. 113. vers. decimo octauo, & seq. Laur. Portel. Megall. & alij in locis mox citandis.

13. Tertiò, probatur auctoritate plurium Doctorum, nempe Abb. in consil. 20. incip. videtur primo, lib. 1. vbi respondit, quòd statutum Ciuitatis Senarum, cuius vigore tenebantur mercatores, exteri deferentes pannos ad quaecumque loca illius territorij soluere pro eis gabellam in ingressu (vt hic) non comprehendebat illos qui pannos introduxerunt in Oppidum Planistangati, cuius incolae erant immunes ea ratione, quia carius vendidissent Oppidanis propter onus gabellae, & sic per indirectum ipsi fuissent grauati, ac euauislet eorum immunitas, eumque sequitur Laderch. d. conf. 103. sub n. 8. vers. Secundo, Atque idem in specie de huiusmodi gabellis per laicos impositis super pane, vino, oleo, panno, & aliis ad victum & vestitum necessariis, quae immediate soluuntur à mercatoribus, & per eos deinde repetuntur ab eumentibus minutatim, eo carius illis vendendo easdem res, probant [post Nauarr. in manual. c. 17. sub n. 202. vers. rogatus à multis, Azor. institut. moral. tom. 2. lib. 9. c. 11. in quinto priuileg. §. in dubium vocatur, vers. Sed re vera, Alter. de censur. tom. 1. lib. 5. disp. 19. c. 6. in §. Quarta dubitatio, vers. hae tamen opinio. Lar. Portell. in dub. regul. vers. tributum sub n. 7. vers. hoc posito, & sub n. 8. vers. addo praeterea. Eman. Roder. in compend. quaest. Regul. re. ol. 63. sub num. 32. in §. praedicta onera, vers. ad quod refertur Ferd. à Castro Palao Oper. Moral. p. 2. tit. de Reuerent. deb. Ecclesiast. di. p. vnic. punct. 9. sub n. 20. vers. Secundo dubitatur, Megall. in Instruēt. Conf. p. part. 2. part. lib. 2. cap. 17. q. 6. n. 127. vers. Sed hanc sententiam, & seq. dicens, n. 112. Laicos hoc casu non excusari auctoritate DD. contrarium sententiarum, stantibus verbis praefatae Bullae Censurae Domini, in dict. §. 18. quos sequitur F. Dian. Ref. moral. p. 1. de immun. Eccles. ref. 45. vers. Sed his non obstantibus, sub nu-

mer 15. vers. Prout etiam, cum seqq. Et ex nostris Reuig. de Conny. de Charite. lib. 1. q. 60. n. 4. vers. Conclodo, & seqq. Vgol. de censur. part. 2. c. 18. §. 1. num. 1. vers. Sexto, Guierre de Gabell. q. 92. sub n. 36. vers. At in dubium, & vers. seq. in fin. Gratian. d. discip. 390. n. 16. vers. Sicut dicimus, & alij relati in d. antecedenti dec. in §. Quantum verò ad bona inseparabilia.]

14. Haec autem sententia certior est in proposito casu, in quo non ex vna tantum, vel altera, sed omnibus bellae exiguntur in ingressu & egressu Ciuitatis; ita quod non parum, & paucis (vt nonnulli dissentiendo scripserunt, quorum nec probatur opinio) sed plurimum, & plurimis, ac omnibus ferè noceant. Nam alterum de duobus inde refultat, quod scilicet Ecclesiasticae persona, vel ad euitandum illarum solutionem alio se conferre, vt ad proprias ac familiae vfibus necessaria parent, magno quidem illorum incommodo, impediendo, aut periculo. Vel si paupertatis aut difficultatis impedimento aliunde sibi providere non valeant, ea demum necessitate impulsu in ipsa Ciuitate comparere coguntur, quorum vitiumque Ecclesiasticae libertati, ac Sacrorum Canonum dispositioni prorsus repugnat. Quibus apprimè conuenit, vt in eadem Ciuitate, in qua ipsi seminant spiritualia metant temporalia, vt legitur 1. ad Corinth. c. 9. & in c. cum ex officio, ad fin. extr. de preser. & in qua dum laici saecularia subeunt onera, ipsi quoque Deo spiritualibus ministrantes, in hoc illis retribuunt, quidquid pro eorum pace, ac sustentatione laboris impendunt, vt inquit S. Thom. in Epist. ad Roman. c. 13. lect. 1. col. fin. vers. Ab hoc tamen debent haberi in cap. in qualibet 23. q. 8. & tradit Molin. de iust. & iur. tom. 1. disp. 3. 2. in quinta concl. vers. Quoniam Atque ideo eiusmodi commodo, ac plena libertate, neque directè, neque per indirectum priuari debent, in c. nota in d. cap. Quanto, vbi praeter ceteris, Anchar. lib. num. 1. & seq. extr. de priuileg. & in cap. fin. de immunit. Eccl. in 6. ac latius probat idem Anchar. in d. conf. 155. n. 1. & seqq. dicens, sub num. 5. vers. Non videtur opus. Quod Republica temporalis non potest etiam per indirectum prauidicare Republicae spirituali in eo participio ac communiōne quam debet habere cum laicis in rebus temporalibus pro vfu dictarum rerum. Et ita in specie respondent Azor. dict. c. 11. §. In dubium vocatur, vers. sed re vera. Alter. d. disp. 19. c. 6. in 4. vers. Hac tamen opinio, Ferdin. à Castro Palao, d. disp. vnic. punct. 9. num. 10. vers. Secundo dubitatur. Portell. d. d. verb. tributum, sub d. n. 7. vers. Hoc posito, & sub d. n. 8. vers. Addo praeterea, & Roder. d. q. 13. sub n. 32. vers. Ad quod refert Megall. d. q. 6. sub n. 109. vers. Nec obstat & seq.

15. Et hinc patet non refragari, quòd ex huiusmodi gabellarum impositione facta per saeculares nullam principaliter ac immediate fiat prauidicium Ecclesiasticae immunitati, sed illud contingat per accidens, quatenus scilicet Ecclesiastici res illas per laicos introductas velint emere in Ciuitate.

16. Quia cum ea ferè omnia, quae vfu humano sunt necessaria, eiusmodi oneri fuerint subiecta, quocumque se Ecclesiastici verant, vel aliò se transferendo, vel in Ciuitate emendo, prauidicium euitare non possunt, vt mox fuit probatum. In hac verò materia non adeò est inherendū literae, ac verbali interpretationi, quin magis attendatur vera ratio, & sensus Sacrorum Canonum, vt admonet Honor. III. in d. c. quanto, extr. de priuileg. & Imperator in leg. non dubium, C. de legibus, ac in l. 3. in fin. C. de lib. praerog. & l. vis consil. in l. contra legem ff. eod. Qui eò verè tendunt, vt Ecclesiasticae personae pura, plena, ac illibata in praedictis omnino gaudeat immunitate, ideoque illorū dispositio, quae fauorabilis est, subtilioribus interpretationibus non est retinenda; vt probatur ex d. c. nō minus, & c. adu. su. extr. de

de immunitate Ecclesiarum & Episcoporum, quoniam de censibus, in 6. ac in 1. sancimus la. 2. vers. cum enim C. de Sacrosanctis Ecclesiis. Sed qualemque immunitati prædictæ fiat præiudicium, siue directe, siue indirecte, siue principaliter, siue in consequentiam illud conuenit tollere, & reparare, idque magis quod graue est, ac notabile præiudicium infert, ut reiectis præfatis distinctionibus concludunt Gasp. Calder. d. cons. 11. n. 2. vers. quare & si non directis & per quandam consequentiam, vsque ad fin. vers. quamuis enim, & Anchar. d. consil. 153. sub n. 7. in fin. & num. 8. vers. & licet verba statuti, & sequent. & in d. cap. quoniam, num. 1. & segg. & num. 4. vers. Quinto nota, ac segg. de priuilegiis, & in casu suo Dec. d. consil. 48. sub num. 5. vers. Quarto ista conclusio, vsque ad fin. Rimin. senior consil. 435. numer. 28. vers. tamen dico, Rim. iun. consil. 81. n. 17. vers. Nec etiam ratio, Bald. & C. Surd. d. consil. 301. n. 77. vers. Et non est curandum. Ioannes Franc. Leon. in Theaur. for. Eccl. p. 3. c. 7. n. 113. vers. Decimo ostendo, & n. 118. vers. hac enim exemptione, & sub n. 132. vers. Incurrunt enim, & Card. de Grass. de effect. Cleric. effect. 2. a. num. 65. vers. Subampliatur quarto, ac seg. & num. 190. vers. Sed in præfata ampliatione, dicens hanc esse veriore, Et in specie aduertunt omnes supracitati Doctores, & præfatum Castr. Pal. & Megall. d. q. 6. num. 107. & segg.

17. Ita ut non oporteat animum ac intentionem disponentium sollicitè inuestigare, quando ex qualitate facti, & re ipsa resultat effectus adeo præiudicialis; & destructiuus dicte immunitatis, quem illi etiam moniti ac requisiti emendare contendunt ad leg. Iulianus, §. proinde ibi, & sed & si ab initio non sic accepit, verum postea in rem patris vertit cessare tenariu consilium, & C. Iulianus ait intelligendum que esse initio sic accepisse, ut in rem patris verteret, ad Maced. ubi gloss. in verb. intelligendum, notat hanc esse presumptionem iuris, & de iure, quedam ff. de reb. dub. & in specie tradit Gasp. Caual. d. cons. 12. n. 4. vers. Et in casu isto, ac inf. prop. finem vers. Hoc enim cum aliis relatis per Menoch. pref. 35. n. 20. vers. dicamus nunc, & seg. lib. 6. Cæterum dicebat vnus ex Dominis, si abest intentio lædendi Ecclesiasticam immunitatem, non videtur tam acriter impugnanda hæc sententia, secundum quam Ecclesiastici id solum consequi debent, quod si ipsi vel eorum ministri eadem res vni proprio ac familiarum necessarias introducerent, non soluerent, & Ciuitas id tantum restituere, quod eo casu non exegerat, ut aduertit etiam in casu suo, Dec. in dist. consil. 48. sub n. 5. vers. prædicta etiam confirmantur.

18. Verum quia (vt præmissum est) in ingressu ciuitatis dignosci ac separati non potest quantitas rerum, que vsui Ecclesiasticorum debeat inseruire, ut proinde pro ea rata remittatur gabella mercatoribus; idem placeret Dominis, saluo Clerici consensu, & Sedis Apostolicæ beneplacito remedium in antecedenti, dec. propositum in §. fin. quod scilicet in fine anni singulis Ecclesiasticis restitatur per Ciuitatem, quicquid in emptione illarum rerum occasione dictarum gabellarum persoluerint iuxta eorundem attestaciones, iuramento (si opus erit) coram Ecclesiastico Iudice roborandas, liquidandum; in his enim quæ præcisè, ut par esset, præstari nequeunt, æquipollens admittitur satisfactio, ad l. promissor. ff. de cons. pec. l. 1. §. iubet autem, ad fin. vers. quod si per inopiam, ff. de collat. bonor. leg. si seruum, §. fin. ff. de verb. obligat. leg. §. Super peculio, vers. Sin verò, C. de assert. rollend. Bart. in l. vinum, num. 15. vers. verum quia, ibique notant etiam alibi DD. ff. si cert. per. Luc. de Pen. in leg. lib. 28. vers. Nam cum aliquid, C. de agric. & censu, lib. 11. Afflit. decis. 83. in fin. & dec. 347. sub num. 2. vers. bene faciunt, & seg. Hoc autem quod in aliis pluribus Ciuitatibus vsu receptum est, vt attestanter Azor. in sit. moral. part. 2. lib. 9. d. cap. 11.

§. In dubium vocatur, vers. Item vsu receptum est. Alter. d. disp. 19. c. 6. in quart. dubio, vers. Item vsu receptum est multis in locis. Portel. & Roder. in locis supra citatis, & P. Dian. resolut. moral. de immunit. Eccles. res. 44. in fin. Franc. Castil. dec. 105. mon. 57. vers. Et tamen videmus, facilius recipi debet in hac insigni Barchinon. quæ non minus Christianæ pietate, ac Religione, quam armorum splendore gloriatur, ne quando illi (quod abstit) obiciantur, quæ detestatur Lateranens. Concil. relatum in d. cap. non minus. ex. de immunit. Eccles. & iure merito deplorat, Nauarr. in manual. in d. cap. 17. sub n. 202. in d. §. Rogatus à multis, vers. Ideoque iure veteris, & Ioann. Franc. Leon. in Theaur. for. Eccl. part. 1. c. 14. n. 43. vers. Communicantes vero.

19. Atque ita fuit conclusum vtraque parte informante, reiecta petitione Remissoria, vt in principio dictum est, super articulis productis tanquam irrelevantibus, prout ex prædictis apparet, & aliàs fuit resolutum in dist. Valentin. gabell. coram Oran. & in Carceniens. iuris legend. coram R. P. D. meo Ghisterio, in recent. dec. 325. part. 5. & c.

DECISIO LIII.

Sacra Rotæ Romanæ coram R. P. D. Arguelio.

In causa Vlixbonen, nullitatis Professionis.

Luna 19. Ianuarij 1646.

§. 1. **O** B varias probationes hinc inde factas variæ coram Reuerend. D. meo Carillo Præfide Vallisoletano emanarunt decisiones, quibus omnibus diligenter perpenis hodie Domini censuerunt recedendum esse a decis. sub die 11. Martij 1643. & inharerentes decisionibus editis sub diebus 30. Ian. 1740. & 16. Maij 1642. Professionem esse nullam, & inualdam confirmarunt, siue attendenda sit expressa Professio, siue tacita Ratificatio, siue etiam Ratificatio expressa.

2. Quod enim attinet ad professionem expressè emissam à D. Francisca Coronella in Monasterio S. Dionysij de Ouidellas de anno 1605. de istius inualditate nõ fuit dubitatum, & clara resultat ex deductis in dictis duabus decisionibus de annis 1640. 1642. quarum fundamenta inconcussa agnoscentes informantes pro Dominis de Gomez fratribus eiusdem Franciscæ non impugnabant, sed punctum difficultatis reducebant ad ratificationem, cuius natura est validitate actum nullum vsque ab initio virtute retractationis, c. rat. habitio nem 10 de regul. iur. in 6. l. fin. ff. de bon. poss. l. bonorum 24. ff. rem rat. hab. l. fin. C. ad Macedon. l. donationes 25. C. de donat. & ibi communiter scribentes.

3. Quoad tacitam itaque ratificationem dixerunt Domini non intrare. Nam quidquid sit an cursus longissimi temporis, quo Francisca in Monasterio permansit deferendo habitum monialem, & faciendo alios actus ex aduerso ponderatos pro inducenda hac tacita ratificatione sit sufficiens de sui natura omnes, vnica responsione vsi fuerunt posse euitari, nempe quia ab initio Francisca coacta fuit ingredi Monasterium metu patris sibi incusso etiam cum minis mortis, vt desertè deponunt plures testes de visu & auditu proprio deponentes, qui metu reddit professionem irritam & nullam, Abb. 6 in c. cum visum, n. 8. de regul. Felin. in c. causam matrimonij n. 5. de offic. deleg. Sanchez de matrimon. lib. 4. disp. 6. n. 36. & in præcept. Decalog. lib. 4. n. 26. Rota in decis. 779. n. 10. part. 3. recent. cum aliis vulgatis.

4. Et operatur quod omnes actus subsequenter gesti tanquam proueniens ab initio meretricioso laborent eodem vitio & nullus sint roboris ad inducendam ratificationem